

STORTINGET

Innst. 294 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 71 LS (2020–2021)

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i EØS-vareloven (gjensidig godkjenning av varer) mv.

Til Stortinget

Sammendrag

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår i proposisjonen endring av lov om det frie varebytte i EØS (EØS-vareloven) og mindre endringer i EØS-høringsloven. Det bes også om Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 105/2020 av 14. juli 2020 om innlemmelse i EØS-avtalen av Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/515 av 19. mars 2019 om gjensidig godkjenning av varer som lovlig omsettes i en annen medlemsstat (forordning om gjensidig godkjenning) og oppheving av forordning (EF) nr. 764/2008 om fremgangsmåter for anvendelse av visse nasjonale tekniske regler på varer som er lovlig markedsført i en annen EØS-stat.

Det overordnede formålet med den nye forordningen er å styrke virkningen av det indre marked ved å bedre anvendelsen av prinsippet om gjensidig godkjenning og fjerne uberettigede handelshindringer gjennom å gi markedsdeltakere enklere adgang til omsetning av varer som ikke er regulert av felles europeisk regelverk. Prinsippet om gjensidig godkjenning av varer kommer til anvendelse på områder hvor det ikke gjelder harmoniserte EØS-krav for varer, og innebærer at en vare som er lovlig omsatt i én EØS-stat, som hovedregel skal kunne omsettes i en annen EØS-stat selv om den ikke oppfyller alle tekniske krav (utforming, størrelse,

vekt, sammensetning, merking, innpakning mv.) som gjelder der. Innholdet i forordningen er nærmere beskrevet i proposisjonens kapittel 3 og 4. I proposisjonens kapittel 6 gjøres det rede for de økonomiske og administrative konsekvensene gjennomføringen i norsk rett har for det offentlige, de næringsdrivende samt for forbrukere.

Etter EØS-avtalen artikkel 7 bokstav a skal Norge gjennomføre EU-forordninger «som sådan» i nasjonal rett. Dette innebærer at forordningen må gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon. Inkorporasjon innebærer at forordningen med de tilpasninger som avtales ved innlemmelsen i EØS-avtalen, gjøres gjeldende som norsk lov uten omskrivninger.

Regelverket om gjensidig godkjenning av varer legger plikter på ulike subjekter, som produsenter, importører, statlige tilsynsorganer og myndigheter. Gjennomføringen må derfor skje i lovs form, i dette tilfellet gjennom endring av EØS-vareloven. Det foreslås at § 1 endres slik at reglene i forordning (EU) 2019/515, med de tilpasninger som følger av EØS-avtalens regler, gjøres til norsk lov. Videre foreslås det en ny § 5 som gir departementet hjemmel til å fastsette forskrift om gjennomføring av utfyllende regelverk som fastsettes etter forordningen.

I lov om europeisk meldeplikt for tekniske regler mv. (EØS-høringsloven), foreslås det endringer som kun går ut på å oppdatere henvisninger til korrekt EU-direktiv.

I proposisjonenes kapittel 5 gis det en redegjørelse for EØS-komiteens beslutning som det bes om Stortingets samtykke til. Det vises til egen innstilling om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning om innlemmelse av forordning om gjensidig godkjenning av varer, jf. Innst. 295 S (2020–2021).

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til at endring av lov om det frie varebytte i EØS (EØS-vareloven) samt mindre endringer i EØS-høringsloven behandles i denne innstillingen. Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning 105/2020 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning om gjensidig godkjenning og oppheving av forordning om fremgangsmåter for anvendelse av visse nasjonale tekniske regler på varer behandles i Innst. 295 S (2020–2021).

Komiteen viser til at prinsippet om gjensidig godkjenning av varer er utviklet gjennom rettspraksisen til Den europeiske unions domstol (EU-domstolen) og innebærer at på områder hvor det ikke gjelder harmoniserte EØS-krav for varer, kommer prinsippet om gjensidig godkjenning til anvendelse.

Komiteen viser til at det fremgår av proposisjonen at forslagene har som mål å gjøre det enklere for virksomheter å selge sine varer i andre EØS-stater, samtidig som forbrukere skal kunne ha tillit til at varer i markedet er trygge.

Komiteen viser videre til at regelverket i varepakken i hovedsak utgjør en videreutvikling og lovfesting av eksisterende regelverk og systemer som skal sikre at varer i det indre marked oppfyller strenge krav til viktige samfunnshensyn som helse, miljø og sikkerhet, samtidig som det frie varebytte ikke hindres i større grad enn nødvendig. Gjennom varepakken skal tilliten til varer som omsettes i det indre marked, styrkes. Komiteen viser til at det fremgår at dette skal skje gjennom bedre og felles regelverk, lik håndheving, klarere prosedyrer og administrativt samarbeid mellom EØS-statene. Med Norges åpne økonomi er det viktig for norsk næringsliv å unngå unødvendige kostnader ved å måtte tilpasse varer som lovlig omsettes i Norge, til andre EØS-staters nasjonale bestemmelser.

Komiteen viser til at det nye regelverket om prinsippet om gjensidig godkjenning vil bidra til å effektivisere samhandelen med våre viktigste handelspartnere i EU.

Komiteen viser til at det går frem av proposisjonen at Nærings- og fiskeridepartementet sendte Europakommisjonen forslag til forordning om markedstilsyn og forordning om gjensidig godkjenning på høring

6. februar 2018. Innspillene fra høringspartene var gjennomgående positive til regelverket.

Komiteen viser til EØS-komiteens beslutning nr. 105/2020 av 14. juli 2020, hvor de med forbehold om Stortingets samtykke har vedtatt å innlemme forordningen i EØS-avtalen. Det er videre vedtatt en tilpassningstekst som innebærer at forordningen ikke vil komme til anvendelse på varer som faller utenfor EØS-avtalens virkeområde, som landbruks- og fiskeriprodukter.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er usikre på hvilke praktiske konsekvenser dette over tid vil få for Norge og nasjonalt handlingsrom til for eksempel å sette høye krav til helse, miljø og sikkerhet. Disse medlemmer legger til grunn at handlingsrommet ikke innsnevres.

Disse medlemmer stiller videre spørsmål ved muligheten til å stille norske krav til varer som kjøpes fra andre land. Disse medlemmer mener det vil være uheldig om varer produsert med høye krav til helse, miljø og sikkerhet skal konkurrere i det norske markedet mot varer produsert i land med mindre strenge krav.

Disse medlemmer viser til svar fra næringsministeren på spørsmål stilt av komiteens medlemmer fra Senterpartiet. Det registreres at vurderingen er at gjeldende rettstilstand i all hovedsak videreføres. Disse medlemmer viser også til at det fortsatt finnes et nasjonalt handlingsrom til å stille krav til helse, miljø og sikkerhet. Disse medlemmer registrerer også at handlingsrommet i offentlige anskaffelser ikke innsnevres.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Næringskomiteen sendte 23. februar 2021 utkast til innstilling til utenriks- og forsvarskomiteen, som i brev av 10. mars 2021 uttalte følgende:

«Utenriks- og forsvarskomiteen slutter seg til næringskomiteens utkast til innstilling til Prop. 71 LS (2020–2021) og har for øvrig ingen merknader.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i EØS-vareloven (gjensidig godkjenning av varer mv.)

I

I lov 12. april 2013 nr. 13 om det frie varebytte i EØS gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1 *Håndheving av tekniske regler på varer fra annen EØS-stat*

EØS-avtalen vedlegg II kapittel XIX nr. 3u (*forordning (EU) 2019/515 om gjensidig godkjenning av varer som omsettes lovlig i en annen medlemsstat, og om oppheving av forordning (EF) 764/2008*) gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg II, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Ny § 5 skal lyde:

§ 5 *Forskriftshjemmel*

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av utfyllende regelverk som vedtas med hjemmel i forordning (EU) 2019/515 artikkel 11 nr. 2.

Nåværende § 5 blir ny § 6.

II

I lov 17. desember 2004 nr. 101 om europeisk meldplikt for tekniske regler m.m. gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Bortsett fra § 13 gjelder loven heller ikke tekniske regler om investeringstjenester i forbindelse med verdipapirer, som etter sitt innhold er identiske med *direktiv*

2004/39/EF, eller om markeder eller organer som utfører oppgaver i forbindelse med oppgjør for slike markeder.

§ 3 nr. 5 skal lyde:

5. Med *informasjonssamfunnstjenester* menes enhver tjeneste som vanligvis ytes mot vederlag og som formidles elektronisk over avstand og etter individuell anmodning fra en tjenestemottaker, jf. den veilevende listen i direktiv (EU) 2015/1535 vedlegg I.

§ 5 fjerde ledd skal lyde:

Dersom forslaget særlig tar sikte på å begrense omsetning eller anvendelse av et kjemisk stoff, preparat eller produkt for å beskytte folkehelsen, miljøet eller forbrukerne, skal meldingen også gi opplysninger som nevnt i direktiv (EU) 2015/1535 artikkel 5 nr. 1 fjerde ledd.

§ 12 første ledd skal lyde:

Tekniske regler som kunngjøres, skal inneholde en henvisning til direktiv (EU) 2015/1535, og denne loven.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De ulike bestemmelsene kan settes i kraft til forskjellig tid.

Oslo, i næringskomiteen, den 11. mars 2021

Geir Pollestad

leder

Margunn Ebbesen

ordfører

**DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT**

Næringsministeren

Næringskomiteen
v/ leder Geir Pollestad
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
NO-0026 OSLO

Deres ref.
PSN/fg

Vår ref.
21/1274-

Dato
16. februar 2021

Prop. 71 LS (2020-2021) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 105/2020 14. juli 2020 om innlemmelse av forordning (EU) 2019/515 i EØS-avtalen

Jeg viser til brev fra lederen for Stortingets næringskomité, Geir Pollestad, datert 15. februar 2021, med spørsmål i forbindelse med behandlingen av Prop. 71 LS (2020-2021) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 105/2020 14. juli 2020 om innlemmelse av forordning (EU) 2019/515 i EØS-avtalen. Næringskomiteens leder har fem spørsmål til regelverket i Prop. 71 LS (2020-2021). Svarene på spørsmålene følger nedenfor.

- 1. Vil dette regelverket begrense norske myndigheters mulighet til å stille strengere krav til helse, miljø og sikkerhet for varer sammenlignet med det handlingsrommet som foreligger i dag?*

Regelverket utgjør i hovedsak en videreutvikling og lovfesting av eksisterende regelverk, og endrer ingen av de allerede gjeldende materielle bestemmelsene. Det har følgelig ingen direkte innvirkning på handlingsrommet for norske myndigheter knyttet til begrensning av omsetningsadgangen til en vare, sammenlignet med det som gjelder i dag. Norske tilsynsmyndigheter kan fremdeles begrense omsetningen av en vare fra et annet EU/EØS-land, såfremt det er begrunnet i tvingende allmenne hensyn med hjemmel i EØS-avtalens artikkel 11 og 13.

- 2. Vil dette regelverket påvirke norske myndigheters mulighet ved offentlige anskaffelser til å stille krav om for eksempel helse, miljø og sikkerhet ved produksjon?*

Regelverket om gjensidig godkjenning av varer angår ikke regelverket om offentlige anskaffelser. Selv om norske myndigheter er forpliktet til å følge gjeldende bakgrunnsrett ved

anvendelse av anskaffelsesregelverket, vil det nye regelverket ikke har noen direkte påvirkning på norske myndigheters anvendelse av offentlige anskaffelser.

3. *Hvilke muligheter gir dette regelverket norske myndigheter til å forby import og omsetting av varer i Norge som ikke oppfyller kravene til for eksempel helse, miljø og sikkerhet?*

Selv om utgangspunktet for regelverket er fritt varebytte i det indre marked, er det ikke til hinder for at statene vedtar eller opprettholder tiltak som skal ivareta viktige samfunnsmessige hensyn. Sammenlignet med dagens regelverk endres som nevnt under spørsmål 1 ikke noen av de materielle reglene. Et viktig formål med regelverket er imidlertid at det frie varebytte ikke skal hindres i større grad enn nødvendig. Det stilles følgelig noen prosessuelle krav til tilsynsmyndighetene ved vurdering av omsetningsadgangen til en vare for å bidra til at saksbehandlingen er forsvarlig og legitim, slik at det kun er når det foreligger tvingende allmenne hensyn at en vare kan nektes omsatt.

4. *Svekkes eller styrkes norske myndigheters mulighet til å forby import og omsetting av varer i Norge sammenlignet med dagens rettstilstand på området?*

Norske myndigheters mulighet til å forby import og omsettingen av varer i Norge sammenlignet med dagens rettstilstand på området vil ikke bli endret. Som redegjort for under spørsmål 3, kan tilsynsmyndigheter fremdeles begrense omsetning av en vare, som av ulike grunner er uønsket i Norge, såfremt det er grunnnet i tvingende allmenne hensyn.

5. *Er det eksempler på at gjeldende regelverk hindrer norske bedrifters mulighet til å eksportere varer til EU-land?*

Vi er ikke kjent med eksempler på at gjeldende regelverk har hindret norske bedrifters mulighet til å eksportere varer til andre EØS/EU-land. Det kan derimot tenkes tilfeller der et EU-land stiller strengere tekniske krav til en vare, enn hva som følger av norsk nasjonalt regelverk. Det nye regelverket innfører klare prosedyrer som nasjonale tilsynsmyndigheter må følge ved vurderingen av en vare, for å bidra til at det kun er når det foreligger legitime allmenne hensyn at en vare kan nektes omsatt. Følgelig sørger regelverket for at risikoen for at et vedtak som begrenser omsetningsadgangen og påfølgende eksportmuligheter for norske bedrifter er uproporsjonalt og ikke i henhold til EØS-avtalen, er mindre enn hva det er etter dagens regelverk.

Med hilsen

Iselin Nybø

